



Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 14 март 2022 г.
(OR. en)

7146/22

PROCIV 32
JAI 333
COHAFA 32
CLIMA 106
ENV 217

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	6528/22
Относно:	Заклучения на Съвета относно действията за гражданска защита във връзка с изменението на климата

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно действията за гражданска защита във връзка с изменението на климата, които бяха одобрени от Съвета (Правосъдие и вътрешни работи) на 3850-ото му заседание, проведено на 3 март 2022 г.

**Заклучения на Съвета относно действията за гражданска защита във връзка с
изменението на климата**

Съветът на Европейския съюз,

като има предвид следното:

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Като **припомня**, че целите за устойчиво развитие, определени в Програмата на ООН до 2030 г., Парижкото споразумение относно изменението на климата и Рамковата програма от Сендай за намаляване на риска от бедствия за периода 2015—2030 г., имат за цел намаляване на рисковете от климатични бедствия;
2. **Като взема предвид** член 196 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), в който се насърчава сътрудничеството между държавите членки в борбата с бедствията, и член 222 от ДФЕС, съгласно който Съюзът и неговите държави членки действат в дух на солидарност, в случай че държава членка стане жертва на бедствие;
3. **Като има предвид** приоритета, който Съюзът изрично отдаде на екологичния преход и защитата на биологичното разнообразие в Зеления пакт, целта за неутралност по отношение на климата, посочена в Регламент (ЕС) 2021/1119, както и проекта, подкрепен от пакета за възстановяване, за по-екологична и по-устойчива Европа, която е по-добре подготвена да посрещне настоящите и бъдещите предизвикателства, включително във външната си дейност;
4. **Като изтъква**, че Механизмът за гражданска защита на Съюза, създаден през 2001 г. и подсилен по-специално през 2013 г., 2019 г. и 2021 г., играе все по-голяма роля за реакцията на Европа при природни и причинени от човека бедствия, че при неотдавнашното изменение на Механизма са определени цели за устойчивост на бедствия, основани на настоящи и предвиждани сценарии, и че Механизмът допринася за постигането на общите цели на Съюза за финансиране в областта на климата и биологичното разнообразие;

5. **Като припомня** заключенията на Съвета от 4 юни 2009 г. относно повишаването на обществената осведоменост в областта на гражданската защита, от 30 ноември 2009 г. относно рамка на Общността за превенция на бедствия в ЕС и от 3 октомври 2011 г. относно ролята на доброволческите дейности в социалната политика, в които се подчертава, че доброволческите дейности са от полза за отделния доброволец, за общностите и за обществото като цяло; създаването на Европейския корпус за солидарност през 2018 г.; значението на гражданското общество и гражданите за повишаване на безопасността и устойчивостта; и ангажиментите на Съюза в рамките на Европейската година на младежта — 2022 г.;
6. **Като припомня** заключенията на Съвета от 3 юни 2021 г. относно изграждането на устойчива на климатичните изменения Европа — новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата, и заключенията на Съвета от 23 ноември 2021 г. относно повишаването на готовността, способността за реагиране и устойчивостта при бъдещи кризи;
7. **Като отбелязва**, че последиците от изменението на климата са очевидни и че екстремните явления, свързани с изменението на климата, стават все по-чести, по-интензивни и по-трайни, което повишава риска от човешки, материални и природни загуби и подчертава необходимостта държавите членки да предприемат действия в тази област;
8. **Като отчита** научните оценки, свързани с изменението на климата, последиците от него и потенциалните бъдещи рискове, както и възможностите за адаптиране и смекчаване, които предлага Междуправителственият комитет по изменението на климата към ООН;
9. **Като признава**, че европейското население и територии са уязвими в тяхното многообразие, и по-специално що се отнася до Средиземноморския басейн, планинските и горските райони, разливните зони, моретата, крайбрежните и островните територии, арктическите територии и най-отдалечените региони и градските зони;
10. Като отбелязва съществената роля, която играят макрорегионалните стратегии на Съюза като един от инструментите на външната политика, за справяне с последиците от изменението на климата и за повишаване на устойчивостта;

II. СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

1. **Потвърждава отново** принципа на солидарност при преодоляването на предизвикателствата, породени от изменението на климата в Съюза и по света;
2. **Припомня**, че държавите членки носят основната отговорност за защитата на своето население, околната среда и имуществото, включително културното наследство;
3. **Подчертава** ролята на участието на обществеността и доброволците, което допринася, както вече беше подчертано в посочените по-горе заключения от 3 октомври 2011 г., за развитието на активната гражданска позиция, демокрацията и социалното сближаване и оттук — за прилагането на основните ценности и принципи на Съюза, както и за устойчивостта в областта на гражданската защита;
4. **Смята**, че в резултат на изменението на климата държавите членки и институциите на Съюза трябва да бъдат подготвени да се справят с мащабни, многосекторни трансгранични бедствия с каскадни последици, които могат да възникват едновременно и с по-голяма честота, на територията на Съюза и извън него, и последиците от които биха могли да засегнат сериозно живота и дейностите на хората, както и биологичното разнообразие;
5. **Отбелязва** необходимостта Съюзът да разработи по-съгласуван и проактивен системен подход за повишаване на устойчивостта спрямо последиците от изменението на климата на всички етапи от цикъла на управление на бедствията, който включва превенция, готовност, реагиране и възстановяване;
6. **Подчертава** значението на обмена и обединяването на знания, ноу-хау и иновации, както и на извлечените поуки от държавите членки и Комисията;
7. **Признава**, че мерките, предприети от държавите членки и европейските институции в контекста на адаптирането към последиците от изменението на климата, що се отнася до Стратегията на ЕС за адаптиране към изменението на климата, следва да имат за цел да допълнят усилията на Съюза в областта на управлението на риска от бедствия;

8. **Изтъква** значимостта на наличието на достатъчен капацитет в държавите членки, който може да бъде разполаган в международен мащаб, на Европейския резерв за гражданска защита, на стратегическия европейски резерв от способности (rescEU), който има готовността да реагира бързо и ефикасно на бедствия в резултат на изменението на климата, когато мащабът на извънредното положение надхвърля възможностите на една държава да реагира самостоятелно;
9. **Отбелязва**, че Механизмът за гражданска защита на Съюза играе съществена роля за управлението на бедствия, затвърждава партньорствата на Съюза и допринася за европейската култура на гражданска защита;
- 10. ПРИКАНВА държавите членки:**
- а) **Да отчитат** рисковете, свързани с изменението на климата, в цикъла на управление на бедствията, например като използват инструментите, създадени съвместно от Комисията и Европейската агенция за околна среда, например платформата Climate-ADAPT;
 - б) **Да насърчават** работата и научните изследвания, посветени на начините да бъдат проучени последиците от изменението на климата и те да бъдат инкорпорирани в системите на държавите членки за управление на риска от бедствия; да интегрират посочената работа и изследвания в националните оценки на риска на държавите членки, разработването на оценка на способността за управление на риска и подобряването на планирането на управлението на риска от бедствия, посочени в член 6 от Решение № 1313/2013/ЕС относно Механизъм за гражданска защита на Съюза;
 - в) **Да подпомагат и обединяват** научните изследвания и иновациите с цел подобряване на националния капацитет за гражданската защита в контекста на изменението на климата, по-специално чрез Мрежата на Съюза за знания в областта на гражданската защита (наричана по-долу „Мрежата за знания“) и чрез центрове за високи постижения, университети, изследователи и тематични общности или експертни центрове;
 - г) **Да насърчават** инвестициите в научни изследвания и иновации в областта на гражданската защита в контекста на изменението на климата и да мобилизират съответното европейско финансиране;

- д) **Да разработват** подходящи действия за превенция и готовност, включително като осигуряват наличието на достатъчен капацитет, с цел противодействие на породените от изменението на климата рискове, сред които горски пожари и наводнения, представляващи все по-голям риск за гражданите на Съюза;
- е) Във връзка с това **да продължат** разработването на способностите на Европейския резерв за гражданска защита и rescEU въз основа, наред с другото, на настоящите и предвижданите сценарии, посочени в член 10 от Решение № 1313/2013/ЕС, като се вземат предвид установените и нововъзникващите рискове и цялостните способности и пропуски на равнището на Съюза, по-специално в областта на гасенето на горски пожари от въздуха, химичните, биологичните, радиационните и ядрените инциденти, спешната медицинска помощ, както и транспорта, логистиката и осигуряването на подслон;
- ж) **Да повишават** екологосъобразността и устойчивостта на операциите за гражданска защита на всички етапи от цикъла на управление на бедствията и да поощряват научните изследвания, иновациите и обмена на знания;
- з) **Да вземат предвид** въздействието върху околната среда и изменението на климата при предоставянето на подпомагане чрез Механизма за гражданска защита на Съюза, по-специално чрез обединяване на ресурси, когато е целесъобразно;
- и) **Да съдействат** за готовността и устойчивостта на населението, изложено на рискове в резултат от изменението на климата, чрез предоставяне на специфична информация, образование, обучение и учения, което може да се извършва на национално и поднационално равнище и дори в трансграничен аспект, като се обръща специално внимание на хората със специфична уязвимост;
- й) **Да укрепват** доброволческите организации като неразделна част от гражданската защита;
- к) **Да обмислят включването** в това отношение на спонтанни инициативи в операциите по реагиране, при целесъобразност, координирано с местните органи;
- л) **Да изтъкват** значението на приноса на гражданите за собствената им безопасност и устойчивост и да насърчават всяка инициатива, насочена към даване на висока оценка, признаване и насърчаване, при целесъобразност чрез правна рамка, на активното участие на хората в доброволни действия и механизми за реагиране при бедствия;
- м) **Да отчитат** специалната роля на младежта в това отношение;

- н) **Да популяризират** активно участващия гражданин, гарант на собствената си безопасност и устойчивост или член на национални или местни граждански структури, допринасящи за гражданската защита, чрез следните три измерения:
- i) сигнализиране: изясняване на ролята и отговорностите на различните институции при подаването на целенасочени сигнали до засегнатите лица, включително чрез използване на съвременни информационни и комуникационни технологии;
 - ii) предоставяне на информация: повишаване на обществената осведоменост за съответните рискове, особено в зоните, изложени в най-голяма степен на последиците от изменението на климата, чрез разпространяване на информация за обществеността и организиране на обучения, включително на доброволна основа;
 - iii) мобилизиране: насърчаване на граждански мрежи, сдружения и доброволци, участващи в инициативи за превенция на риска, реагиране при бедствия и обучение за оказване на първа помощ;
- о) **Да вземат предвид** значението на дългосрочните извънредни положения и нарастващите рискове, на които те могат да изложат системите за гражданска защита както на национално, така и на европейско равнище;
- п) **Да отчитат** въздействието на изменението на климата в международните действия за гражданска защита чрез засилване на сътрудничеството и подкрепа за управлението на бедствия и кризи;

11. ПРИКАНВА Комисията:

- а) **Да продължи** редовното актуализиране на „междусекторния преглед на рисковете от природни и предизвикани от човека бедствия, пред които е изправен Съюзът“, като взема предвид въздействието на изменението на климата, въз основа на националните доклади на държавите членки за оценка на риска;
- б) **Да гарантира**, че въздействието на изменението на климата се взема предвид систематично в рамките на целия цикъл на управление на бедствията;
- в) **Да гарантира**, че Механизмът за гражданска защита на Съюза отчита разнообразния характер на бедствията по начин, който е едновременно реактивен и приспособим и, когато е възможно, проактивен;

- г) **Да увеличи** наличието на експерти в областта на околната среда и изменението на климата, които да бъдат разполагани по линия на Механизма за гражданска защита на Съюза;
- д) **Да насърчава** взаимното допълване на Механизма за гражданска защита на Съюза с други механизми на Съюза за управление на кризи;
- е) **Да подкрепя** научните изследвания и иновациите в областта на гражданската защита, по-специално чрез създаване на опис на наличните знания, и да обогатява Мрежата за знания, Експертния център за управление на риска от бедствия и центровете за високи постижения, които могат да се създадат в тази рамка, както и центровете, поддържани от международни организации;
- ж) **Да подсилва** и адаптира инструментите и платформите на Съюза за управление на бедствия и кризи и за подпомагане на вземането на решения, включени в Общата система за спешна комуникация и информация, Европейската обсерватория за сушиите, Европейската система за осведомяване за наводненията, Европейската информационна система за горските пожари, както и програмите „Галилео“, „Коперник“ и правителствените сателитни комуникации на ЕС;
- з) **Да подобрява** капацитета за предвиждане и реагиране на Координационния център за реагиране при извънредни ситуации, по-специално чрез проучване на начините за по-добро използване на технологичните иновации, включително изкуствения интелект и наличните източници на данни, за откриване и предвиждане на екстремни климатични рискове;
- и) **Да насърчава** по-екологосъобразни и по-устойчиви европейски операции за гражданска защита чрез подкрепа за научните изследвания и иновациите, изготвяне на преглед на актуалното състояние и изготвяне на ръководства за добри практики в тази област;
- й) **Да продължи да насърчава** участието на гражданското общество в предотвратяването и оперативните действия в отговор на изменението на климата, като подпомага приноса на гражданите за собствената им безопасност и устойчивост и насърчава доброволчески инициативи за реагиране при бедствия, в координация с националните или поднационалните органи, включително чрез европейски награди;
- к) **Да разработва** програми за обучение и учения за управление на бедствия, свързани с околната среда и климата, включително в рамките на програмата на ЕС за обучение, и да съдейства за наличието на експертен опит, който да бъде предоставян в рамките на Механизма за гражданска защита;

- л) **Да отразява** темата за изменението на климата в предприеманите на международно равнище действия за гражданска защита, включително чрез насърчаване на обмена на опит и добри практики с партньорите, например в Западните Балкани и в контекста на европейската политика за съседство;
12. **ПРИКАНВА** Комисията да докладва на Съвета за постигнатия напредък в тригодишните доклади по Механизма за гражданска защита, и призовава държавите членки да подпомагат Комисията в изпълнението на тази задача.
-